

Ancient War Narrative

Het project ***Ancient War Narrative. A combined discourse-linguistic and narratological approach*** is een samenwerking tussen de Vrije Universiteit Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam. De hoogleraar Griekse letterkunde van de UvA, Irene de Jong, en de hoogleraar Latijnse taalkunde van de VU, Caroline Kroon, staan aan het hoofd van dit interdisciplinaire onderzoek naar de presentatie van antieke oorlogsverhalen. Het project wil door combinatie van tekstlinguïstiek en narratologie een analysemodel ontwikkelen dat een betere studie en interpretatie van narratieve teksten mogelijk maakt.

De afgelopen jaren zijn er diverse artikelen verschenen (zie onder) die de Amerikaanse politiek of de wereldpolitiek analyseren aan de hand van literaire theorieën. Deze analyses stellen bijvoorbeeld dat de *war on terror* door de Amerikaanse regering gepresenteerd wordt als een zich nog ontwikkelend oorlogsverhaal met kenmerken van het genre roman of epos. Zowel een epos als een roman wordt geassocieerd met een held die aan het eind zijn vijand overwint en deze genreregule zou worden ingezet om de bevolking, de 'lezers' van het *war on terror*verhaal, te manipuleren. De 'lezers' zullen, zo is de gedachte, door deze manier van presenteren ook voor deze oorlog een *happy end* verwachten en een positieve houding ten opzichte van de *war on terror* aannemen.

Veel Latijnse en Griekse teksten uit de oudheid handelen over oorlog. Ook in de oudheid werd de presentatie van deze oorlogsverhalen bepaald door de doelen en de belangen van de auteurs. Caesar speelde bijvoorbeeld zelf een hoofdrol in de oorlogen waarover hij verhaalt en dat zal van invloed zijn geweest op zijn keuze voor een bepaald genre en de daarbij behorende manier van presenteren.

Het project *Ancient War Narrative* wil de manieren waarop antieke oorlogsverhalen gepresenteerd worden in kaart brengen. Juist vanwege de verschillen in genre en persoonlijke stijl is het belangrijk een middel te hebben om deze teksten met elkaar te vergelijken. Doel van het project is dan ook een analysemethode uit te werken die een dergelijke vergelijking van antieke teksten mogelijk maakt en daarnaast ook nog de verborgen retorica of ideologie van een afzonderlijke tekst bloot kan leggen.

Deze analysemethode bestaat uit een combinatie van taalkundige en letterkundige inzichten met betrekking tot de structuur en presentatiewijze van verhalende teksten. Een belangrijk uitgangspunt is dat teksten in het algemeen en narratieve teksten in het bijzonder niet monolithisch zijn. Een verteller vertelt zijn verhaalstof immers nooit op één zelfde manier. Een narratieve tekst bestaat bijvoorbeeld gewoonlijk niet slechts uit narratieve segmenten, maar bevat vaak ook descriptieve of argumentatieve passages, directe of indirecte rede en passages waarin een verteller evalueert, becommentarieert of losse feiten rapporteert. Taalkundig onderzoek naar de talige kenmerken van deze lokale teksttypen, ook wel aangeduid met de term *discourse modes*, raakt aan een onderdeel van de moderne Literatuurwetenschap: de narratologie.

Narratologie of verhaaltheorie houdt zich bezig met bijvoorbeeld de rol van de verteller, diens aanwezigheid of schijnbare afwezigheid in de tekst. Een verteller is 'aanwezig' (*overt*) als hij commentaar geeft (*narratorial comment*) en 'afwezig' (*covert*) als hij het eigenlijke verhaal presenteert (*narration proper, fabula*). Het is echter in narratieve teksten vaak niet zo makkelijk om een duidelijke lijn te trekken tussen het eigenlijke verhaal en commentaar van de verteller op dat verhaal. Het deelproject *Report in Latin War Narrative* (uitvoerder: David Stienaers MA, VUA) richt zich op deze narratologische categorieën aan de hand van de taalkundig gedefinieerde *discourse modes report* en *narrative*. Zo zal onderzocht worden hoe het eigenlijke verhaal (*narration proper, fabula*) gepresenteerd wordt in een uitgebreid en gevarieerd tekstcorpus met *War Narrative* uit voornamelijk de auteurs Caesar, Livius, Lucanus, Sallustius, Tacitus en Vergilius.

Een ander concept uit de narratologie is de 'beschrijving', ook wel *descriptio* of *ekphrasis* genoemd. Ook in het taalkundig onderzoek naar *discourse modes* wordt de categorie *description* onderscheiden. In het deelproject *Description in Greek War Narrative*, (uitvoerder: Niels Koopman MA, UvA), wordt onderzocht hoe de taalkundige categorie *description* zich verhoudt tot de narratologische categorie *descriptio* of *ekphrasis*, om vervolgens de rol van zulke beschrijvingen in een corpus bestaande uit Griekse oorlogsverhalen te kunnen analyseren.

Het derde deelproject van *Ancient War Narrative* is *Speech and Thought Representation in Latin War Narrative* (uitvoerder: Dr. Suzanne Adema, VUA) en houdt zich bezig met die passages in narratieve teksten waarin de verteller de gedachten of woorden van een van zijn personages (re)presenteert. Een verteller kan ervoor kiezen het personage 'ongefilterd' aan het woord te laten, of de woorden of gedachten van het personage slechts indirect weer te geven. Vanuit verteltechnisch perspectief is het interessant in kaart te brengen welke vorm van personagetekst de verteller op een bepaald punt in zijn verhaal inzet (en waarom). Daarbij is tekstlinguïstisch onderzoek naar de talige kenmerken van de verschillende vormen van personagetekst noodzakelijk. Dit deelproject combineert verteltechnische en tekstlinguïstische benaderingen dan ook om de verteltechnische strategieën omtrent personagetekst aan het licht te brengen in oorlogsverhalen van Caesar, Livius, Lucanus, Sallustius, Tacitus en Vergilius.

Het project **Ancient War Narrative** houdt zich bezig met de presentatie van oorlogsverhalen op drie raakvlakken van taalkunde en narratologie: vertellerscommentaar, beschrijving en **speech** representatie.

Deelnemers

[Prof. dr. Caroline Kroon \(VU\)](#)

[Prof. dr. Irene de Jong \(UvA\)](#)

[Dr. Suzanne Adema \(VU\)](#)

[David Stienaers, MA \(VU\)](#)

[Niels Koopman \(UvA\)](#)

Recente artikelen over de rol van *war narrative* in de hedendaagse wereldpolitiek:

http://www.cceia.org/resources/journal/23_2/essays/002

<http://cac.sagepub.com/cgi/content/abstract/41/4/403>

<http://opinionator.blogs.nytimes.com/2010/03/06/home-fires-narrative-and-memory-at-war/>